

Підсумовуючи розмову, д-р Сисин наголосив, що, на його думку, переклади праць західних учених на українську мову є дуже важливі. Існують певні надбання української історіографії, яка творилася тут, не скута догмами і постулатами режиму, й досі ще не доступна в Україні. Необхідно дати можливість ознайомитись з ними. В перспективі також — спільний проект разом з Інститутом суспільних наук у Львові та Інститутом слов'янських досліджень у Москві видати джерела про українську історію у московських архівах (які є і, напевне, залишаться там).

Крім того, Центр має далекосяжні плани підготувати і видати у мабутньому багатотомну історію новітнього періоду — від XVI до XX ст. Очевидно, що такі наміри не втіляться відразу, вимагатимуть розробки фундаментальних (за обсягом і в часі) наукових монографій з недосліджених досі тем. Це буде під силу Центру ім. П. Яцика, бо він має діяльну співпрацю з Україною.

І. А. Стоянов (Болгарія, Софія)

Наукова конференція «Слов'янофільство і русофільство — історичні корені, розвиток і роль в сучасному світі»

7—8 травня цього року в Софії проходила наукова конференція «Слов'янофільство і русофільство — історичні корені, розвиток і роль у сучасному світі», організована громадськими установами болгарської столиці, що очолюють рух за дружбу з Україною, Білоруссю, Росією, всіма народами СНД.

Учені Інституту історії та інших гуманітарних установ Болгарської АН, викладачі Софійського та Великотирновського університетів, гості з Польщі, України, ЧСФР прочитали понад 50 доповідей переважно з історичної тематики. Відкриваючи конференцію, директор Центру досліджень Росії та СНД проф. Д. Ф і л і п о в висловив думку про те, що слов'янофільство важко піддається науковому визначенню через багатоаспектність цього явища, яке слід розглядати як вияв абстрактної ідеї. Мета конференції — дати об'єктивну оцінку слов'янофільству, сприяти очищенню цього поняття від різного роду нашарувань та невластивих йому конотацій.

Основну доповідь на пленарному засіданні зробив акад. В. Х а д ж и н и к о л о в, який на широкому історичному фоні показав передумови виникнення слов'янофільства в Болгарії, проаналізував неоднозначний шлях його подальшого розвитку, обумовлений складністю подій, суперечливим характером політики деяких держав, зокрема Росії. Спроба показати ці явища у всій їх складності була зроблена в цікавій, насиченій фактами доповіді чл.-кор. Болгарської АН І л ч о Д и м і т р о в а.

Висвітленню складних питань української історіографії і слов'янофільства в працях учених нашої держави була присвячена доповідь чл.-кор. АН України П. С. С о х а н я. У виступах Н. Я н і н о в о ї та К. В е ч е в о ї були проаналізовані релігійні й політичні течії, ідеї, поширені серед східнослов'янських народів протягом XV—XVII ст.

У численних виступах обговорювалися такі малодосліджені теми, як, зокрема «Слов'янський собор в Софії в 1910 році» (Є. Л а з а р о в а), «Росія в політиці Консервативної партії Болгарії» (Й. Г е ш е в а), «Ру-

софільство і русофобство в болгарських буржуазних партіях (1878—1918 рр.)» (В. Николова).

Чи не вперше на конференції прозвучала думка про те, що певну роль у поширенні русофільства відіграла еміграція як провідник російської літератури й культури, і таким чином вона стимулювала інтерес до інших слов'янських народів, насамперед українців і білорусів. Цю тему розкрив Л. С п а с о в. Доречно відзначити, що напередодні конференції музей «Болгарія і слов'янський світ» організував цикл виставок, присвячених так званій російській еміграції, серед якої, зрозуміло, було багато представників інших народів.

Жвавий інтерес присутніх викликала доповідь Б. П а л ш е в а, який синтезував погляди деяких сучасних західних учених на розглядувану проблематику й слов'янство взагалі. Вчений охарактеризував різні методологічні концепції і підходи при аналізі цих питань.

Історики, філософи, літературознавці, мистецтвознавці висловили одностайну думку про те, що ідея єднання й співдружності слов'янських народів, яка обговорювалася в Софії, є надзвичайно актуальною в наш час. Було вирішено дану проблематику представити на наукових конференціях у Варшаві, Братиславі, Харкові, а матеріали Софійської зустрічі опублікувати. Учасники конференції вирішили підготувати Хартію про слов'янський світ напередодні ХХІ століття й утворили ініціативний комітет, який має виробити її основні положення.

* * *